

FLIS

Forskande lektorer i skolan

Helena Sagar - Vetenskaplig ledare och Lektor

Förvaltningen för Förskola & Grundskola

Kvalitet & Utveckling

Kungsbacka kommun

Kungsbacka

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (Skollagen, 2010: Kapitel 1: §5)

Jaha, men hur gör man då?

Hur kan en lektor vara ett stöd i detta arbete?

Rangordna nedanstående undervisningsmoment utifrån den effekt på elevers lärande som du tror att de har i relation till kostnad.

Metakognition

Sommarskola

Föräldrainvolvering

Feed-back

Läxa

Nivågruppering

Lärstilar

Effektivitet -
påverkan på
elevers lärande
10

Vi känner alla igen att det är många som tror sig veta hur en lärare ska undervisa för att barn och elever ska lära sig så mycket som möjligt: Alla har ju gått i skolan!

- Föräldrar
- Politiker
- Näringslivschefer
- Influencers

Kanske har vi erfårit att även förskollärare, lärare och rektorer ibland också tror sig veta detta...

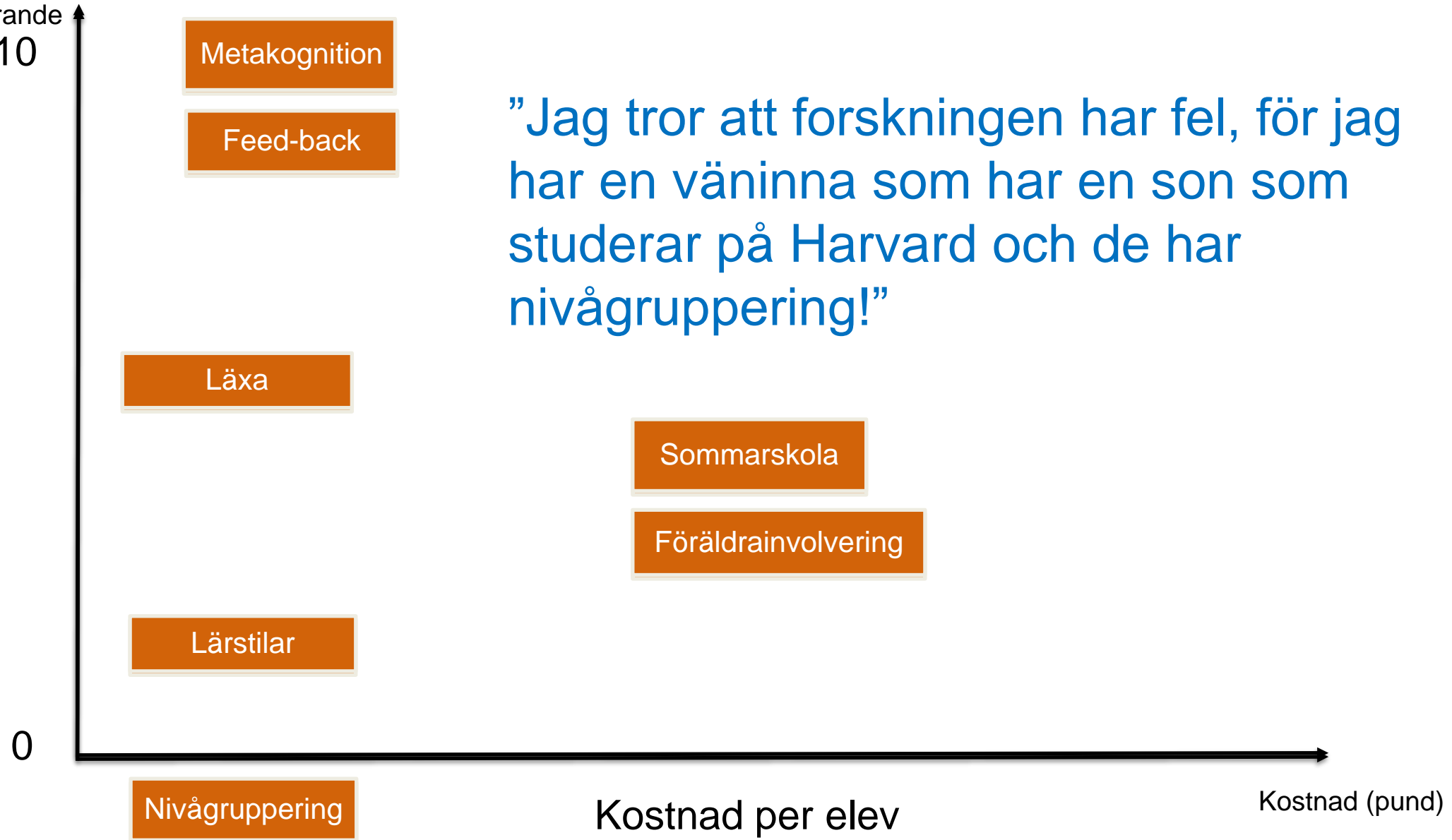
Denna övning skapar intressanta diskussioner!

0

Kostnad per elev

Kostnad (pund)

Effektivitet -
påverkan på
elevers lärande
10

”Jag tror att forskningen har fel, för jag har en väninna som har en son som studerar på Harvard och de har nivågruppering!”

Mål för FLIS

Kungsbacka

Öka våra barns och elevers måluppfyllelse, välmående och engagemang

Medel

Bidra till utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

- Vetenskapligt grundad skol- och professionsutveckling för ökad kvalitet i undervisningen
- Forskningslitteracitet för alla! Vetenskapligt görande, vetenskapligt förhållningssätt och kunskap om hur man kan nyttja forskning i praktiken

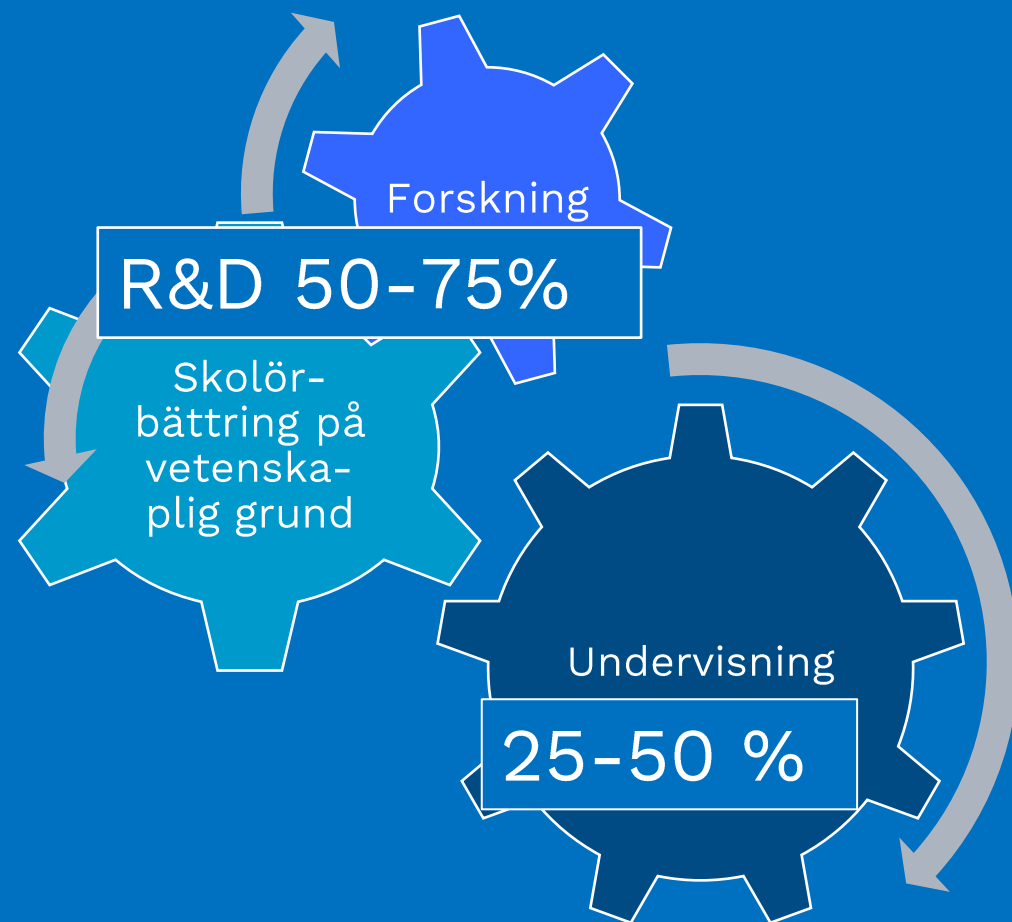
FLIS – Forskande Lektorer i Skolan

Kungsbacka

Tre vägar till ett och samma mål

Öka våra barns och elevers måluppfyllelse, välmående och engagemang

Lektorer

- Fil Lic **Louise Frey** – SO & Sv & Läraragens
- Fil Lic **Maria Lindqvist** – NO, Tk & Hållbar utv
- Fil Dr **Helena Sagar** – NO, Tk & Pedagogiskt entreprenörskap

Samverkansdoktorander

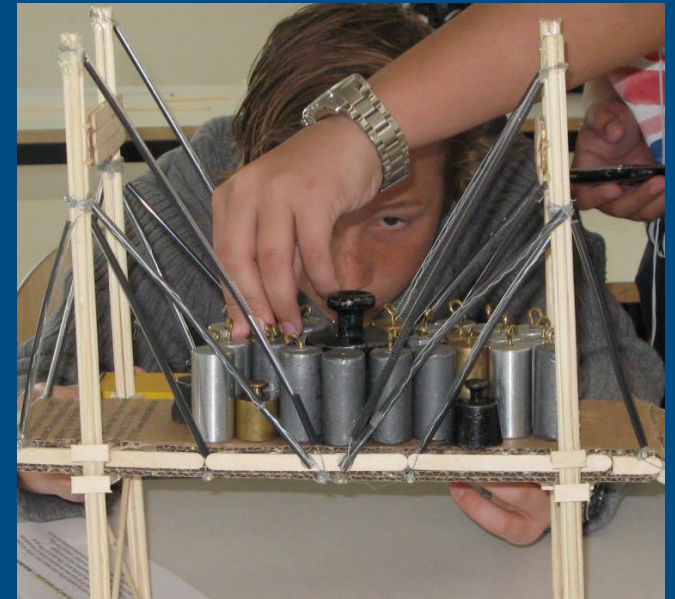
- **Annika Linell** – NO och Ma: Evidensbasering
- **Camilla Bratt** – Förskollärare: Aktionsforskning

Undervisning

Kungälv

- **Deltar i en lärares alla varierade uppdrag**
- **Väl förankrade i praktiken:**
- Praktikens perspektiv i skolutveckling och forskning
- Praktiknära forskningsfrågor
- Praktiklitteracitet
- Trovärdighet som forskare bland kolleger
- **Tillgängliggör forskning**
- Fysiskt
- Forskningslitteracitet

Skolförbättring på vetenskaplig grund

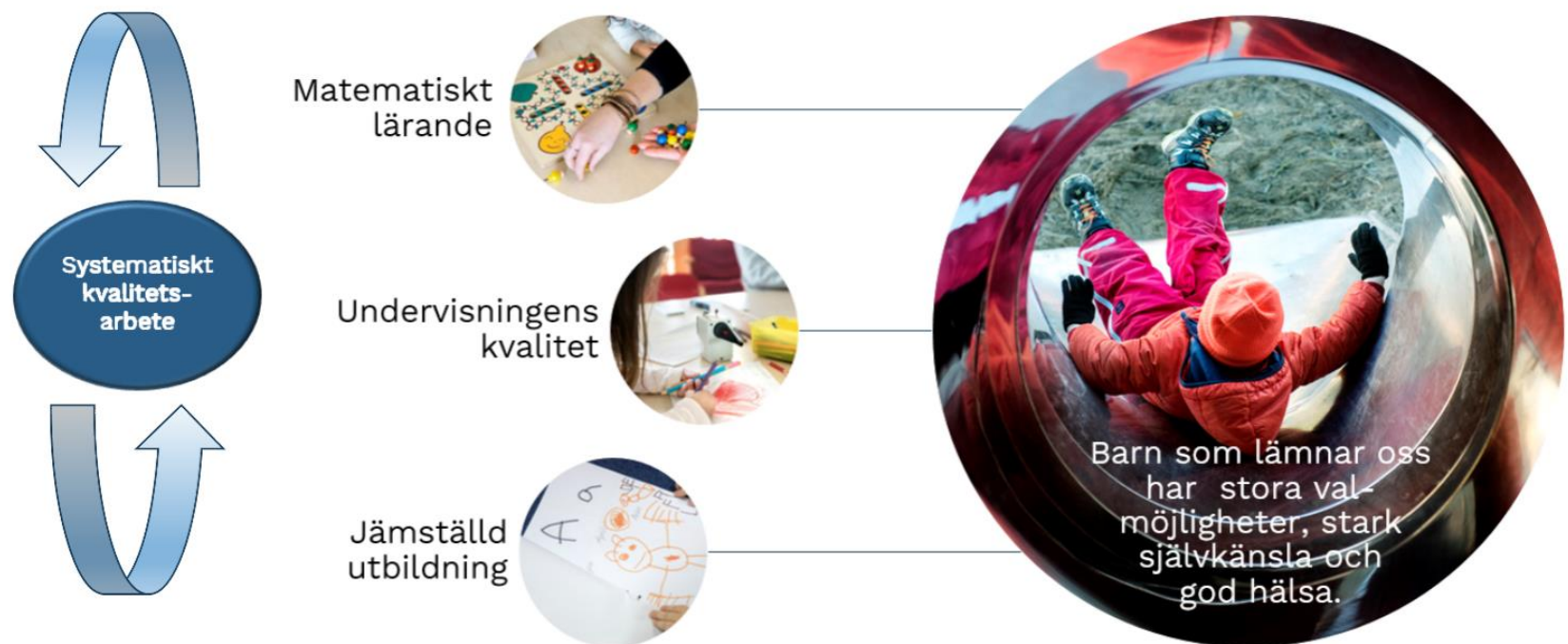
Kungälv

- Fokusområden i 5 år, JUM – vetenskapligt stöd
- Jämställd utbildning
- Undervisningens kvalitet
  - Utmärkt undervisning G – avslutas mars 2022
  - Utmärkt undervisning F – startade aug 2021
- Matematiskt lärande

Fokus för ökad måluppfyllelse Förskola & Grundskola 2020-2025

Kungälv

Skolförbättring på vetenskaplig grund

Kungsbacka

- **Undersökningsbaserad skol- och professionsutveckling**

- Modeller/verktyg, ex Timperley, för kollegiala lärandeprocesser
- Borde vara lika självklart i lärarens uppdrag som att undervisa
- **Grund för att utveckla beprövad erfarenhet**

- **BE-arbete: Utveckla beprövad erfarenhet**

- Hur ska vi dela och bidra med beprövad erfarenhet i Kungsbacka?
- Kvalitetssäkring, dokumentation, publicering/spridning
- ”Kom-igång-mall” – översättningskompetens
- Plattform för publicering av BE: <https://www.pitea.se/fufos>

- **Forskningslitteracitet**

- Vetenskapligt informerade ändringar i praktiken – minska gapet mellan akademi och praktik
- Start 2014: Nu naturligt att fråga FLIS om stöd och forskningsbaserade råd

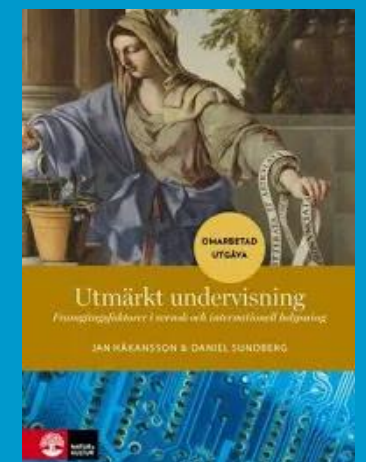
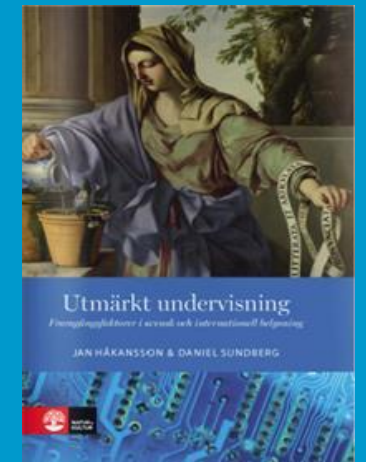

Skolförbättring på vetenskaplig grund

Kungsbacka

- **SKA Systematiskt kvalitetsarbete**
  - Process- och analysstöd
  - Vetenskaplig grund för kvalitet i undervisningen – återkommer till detta
- **FLIS-verk 3 ggr/termin**
  - Vilket vetenskapligt stöd behövs i praktiken?
  - Vilket vetenskapligt stöd märker FLIS att praktiken kan gagnas av?
- **Utmärkt undervisning: Lokal fortbildning**
  - G: Rektorer med förstelärare/motsvarande = mellanledare
  - F: Rektorer med pedagoger med mellanledarfunktion (HT21)

Skolförbättring på vetenskaplig grund

Kungsbacka

- **FIKA – Forskning I Kungsbacka 3 ggr/termin**
  - Nätverk för alla intresserade av undersökningsbaserad skol- och professionsutveckling samt forskning – kritisk vänskap
- **FLISoMe – FLIS och Mellanledare**
  - FLIS möter mellanledare, som möter varandra
  - Vetenskapligt grundade samtal – dilemman, dela-lära, inspiration, relevant forskning utifrån önskemål
- **FINLIR – Forskningsnitera(n)de Lärare i Realiteten**
  - Forskare forskar – lärare FINLIRar
  - Vetenskaplig handledning/kritisk vän – enskilt eller arbetslag
  - Läraren/rektorn/arbetslaget äger sin fråga och sin studie

Praktiknära forskning

Kungsbacka

- **ULF:** Utbildning, Lärande och Forskning
  - Praktiknära forskning där akademi och praktik samverkar
  - Medverkat i fyra projekt – tre nya ansökningar
- ”Varför använder vi inte relevanta tekniska begrepp när vi pratar teknik med barnen?”
- → **Teknikkunskaper och tekniskt språkbruk i förskolans undervisningspraktik – En modell för praktiknära samverkan**

mån 2023-11-06 16:59

[DATE] Editor Decision

Professor Kay Stables <k.stables@gold.ac.uk> (Professor Kay Stables via ljmu.ac.uk)
Till Maria Svenssson; Jonna Larsson; Ann-Marie von Otter; Helena Sagar; Pia Williams

Den här avsändaren k.stables@gold.ac.uk är från utanför organisationen.

Den faktiska avsändaren av det här meddelandet är en annan än den vanliga avsändaren. Klicka här om du vill ha mer information.

C-Review 1786 submission FINAL.docx
4 MB

Du får inte e-post ofta från k.stables@gold.ac.uk. [Se varför det här är viktigt.](#)

Maria Svenssson, Jonna Larsson, Ann-Marie von Otter, Helena Sagar, Pia Williams:

We have reached a decision regarding your submission to Design and Technology Education: An International Journal in the preschool."

Our decision is to accept your revised article and move it to the copyediting stage of the journal process. In advance of publication we will send you a copy of the production-ready pages for checking.

Praktiknära forskning

Kungsbacka

- **FÖLJUM** – följeforskning kring vårt arbete med fokusområdena (JUM)
  - Forskningssamverkan med Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori
- **Ett år senare – utifrån Utmärkt undervisning**
  - Hur visar sig vetenskaplig förankring? Hur gestaltar sig ”vetenskaplig grund”?
  - Forskningsstudien växte in i...
- **Hur vet du det?**
  - Projektet får några egna bilder:

Målsättning för SKA på vetenskaplig grund

Kungälv

- Att rektor **tillsammans med sin personal** gör analys av undervisningens kvalitet och måluppfyllelsen med stöd av vår gemensamma vetenskapliga definition.
- Förvaltningen arbetar utifrån en **gemensam definition** och ett **gemensamt språk** för att kunna definiera och värdera kvalitet.

GOAL SETTING

Kungälv

Målsättning för *Hur vet du det?*

- Att rektor **tillsammans med sin personal** gör analys av undervisningens kvalitet och måltuppfyllelsen med stöd av vår gemensamma vetenskapliga definition.
- Förvaltningen arbetar utifrån en **gemensam definition** och ett **gemensamt språk** för att kunna definiera och värdera kvalitet.

GOAL SETTING

Kungälv

Process Hur vet du det?

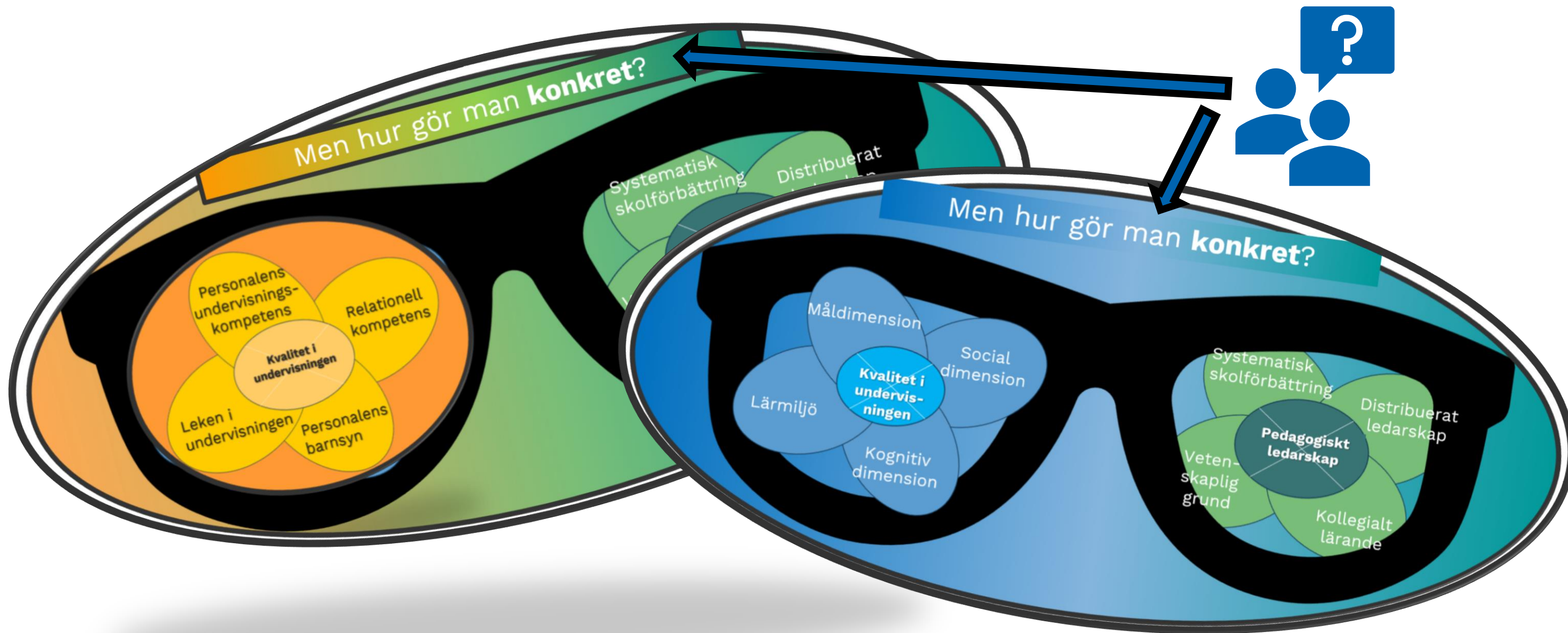

Förskolans litteratur

Grundskolans litteratur

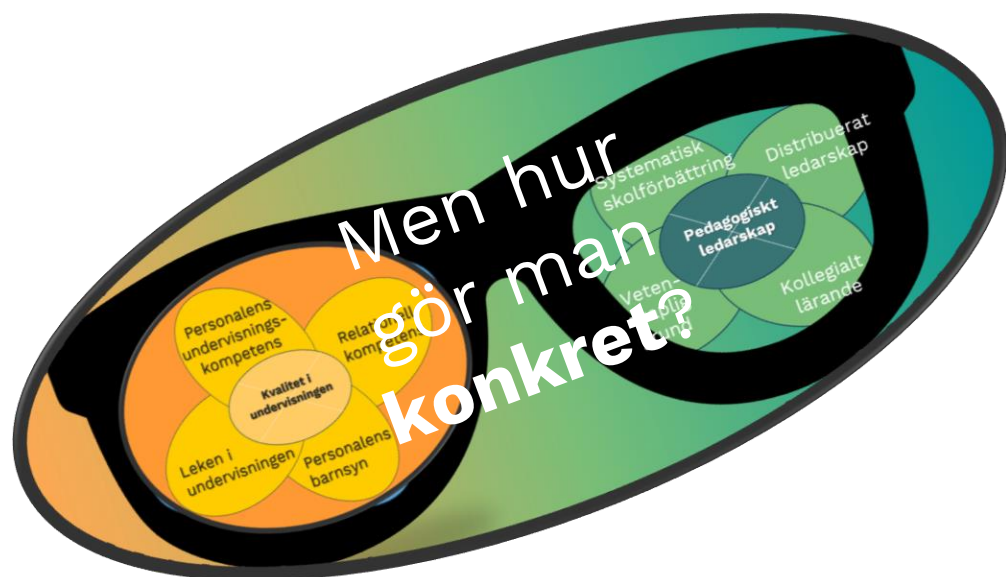
Gemensam definition: Kvalitet i undervisningen

Indikatorer ur praktikkunskapen

Kvalitetsaspekt	Underaspekt	Indikator
Undervisningen tar sin utgångspunkt i baklängesplanering: Undervisningsaktiviteter planeras utifrån de mål som är uppsatta inom lärområdet.	<ul style="list-style-type: none"> Målen för undervisningen utgår från läroplanen samt barnens intressen och tidigare erfarenheter. (Läroplanen och kontexten) 	<p>Planeringen tydliggör vilken lärande som förväntas ske</p> <p>Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.</p> <p>Målen för undervisningen tar sin utgångspunkt i varje barns behov</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en plan för utvärdering av 	<p>Planeringen innehåller exempel på spår av lärande som barnen kan uttrycka.</p>

Många timmars gemensamt arbete:

- 180 rektorer och förstelärare/mellanledare
- Systematisk formulering: Subjekt, predikat och ev objekt – ”bakläxa”
- Granskning, sortering, rensning och omformulering: K&U tillsammans med FLIS
- Hög igenkänning bland medarbetare

<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en aktivitetsplan som anger hur området ska påbörjas samt tankar om fortsatta aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från målen. 	<p>Personalen arrangerar miljöer, material och projekt som stimulerar det aktuella målområdet.</p> <p>Planeringen skapar kontinuitet genom att ange hur de olika aktiviteterna hänger ihop och hur de är kopplade till målen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Planeringen i sin helhet skapar utrymme att ta hänsyn till barnens tidigare erfarenheter och intressen. 	<p>Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.</p>

Indikatorerna konkretiserar vetenskaplig grundad kvalitet i undervisningen

Kungälv

På vilka olika sätt kan vetenskapligt grundad kvalitet synas i undervisningen?

Vad kan man leta efter när man letar efter kvalitet?

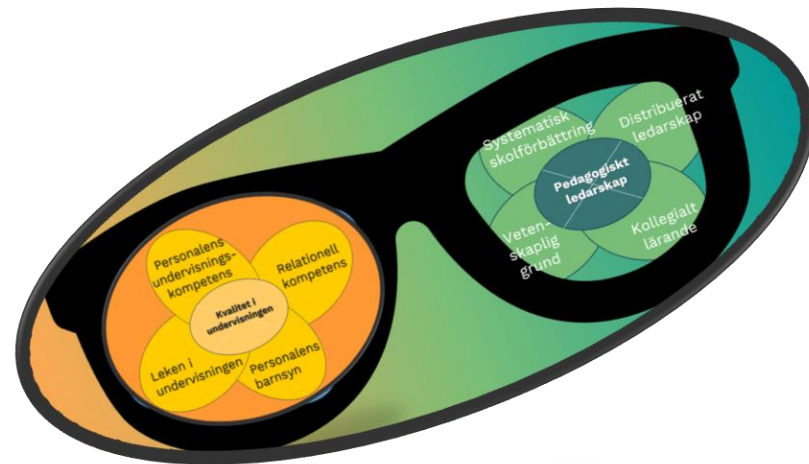
Vad kan jag arbeta med konkret när jag vill förbättra kvaliteten i min undervisning?

Underaspekt	Indikator
Reflektion	Läraren ställer öppna frågor som inbjuder eleverna till diskussion utifrån olika perspektiv. Eleverna deltar i diskussioner och ställer frågor utifrån sina förutsättningar.
Engagemang	Läraren visar engagemang för sitt ämne, för att inspirerar och engagerar eleverna. Läraren påtalar om nyttan av kunskaper inom ämnet i relation till andra sammanhang än kursplanen exempelvis yrken, vara aktiv samhällsmedborgare, genom vardagsanknytning, omvärldsbevakning.
Uppdrag	Läraren skapar så kallade skarpa uppdrag dvs autentiska uppgifter som har en extern mottagare.
Lyssna	Läraren lyssnar och bemöter elevernas frågor och funderingar i relation till aktuella händelser i samhället.

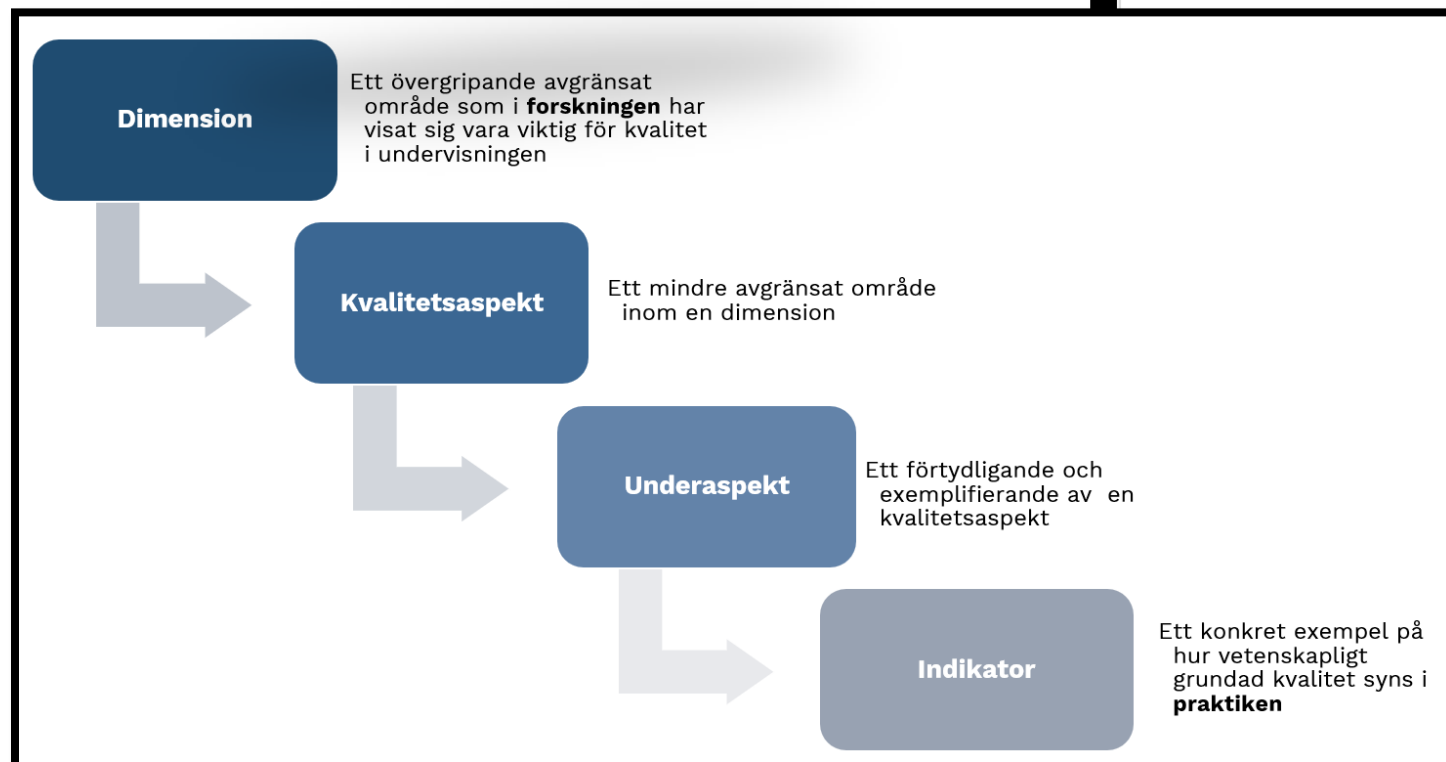
Genuint möte mellan forskning och praktik

Kungsbacka

Kvalitetsaspekt	Underaspekt	Indikator
Undervisningen tar sin utgångspunkt i baklängesplanering: Undervisningsaktiviteter planeras utifrån de mål som är uppsatta inom lärområdet.	<ul style="list-style-type: none"> Målen för undervisningen utgår från läroplanen samt barnens intressen och tidigare erfarenheter. (Läroplanen och kontexten) 	Planeringen tydliggör vilken lärande som förväntas ske Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen. Målen för undervisningen tar sin utgångspunkt i varje barns behov
	<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en plan för utvärdering av 	Planeringen innehåller exempel på spår av lärande som barnen kan uttrycka.

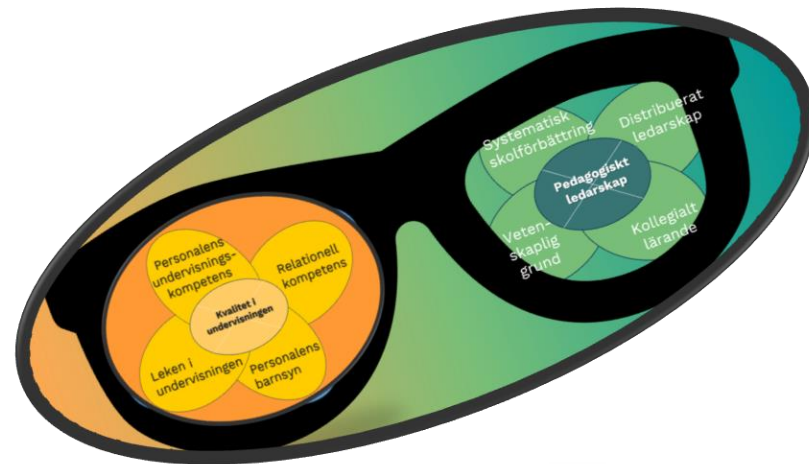
<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en aktivitetsplan som anger hur området ska påbörjas samt tankar om fortsatta aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från målen. 	Personalen arrangerar miljöer, material och projekt som stimulerar det aktuella målområdet. Planeringen skapar kontinuitet genom att ange hur de olika aktiviteterna hänger ihop och hur de är kopplade till målen.
<ul style="list-style-type: none"> Planeringen i sin helhet skapar utrymme att ta hänsyn till barnens tidigare erfarenheter och intressen. 	Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.

Genuint möte mellan forskning och praktik

Kungsbacka

Kvalitetsaspekt	Underaspekt	Indikator
Undervisningen tar sin utgångspunkt i baklängesplanering: Undervisningsaktiviteter planeras utifrån de mål som är uppsatta inom lärområdet.	<ul style="list-style-type: none"> Målen för undervisningen utgår från läroplanen samt barnens intressen och tidigare erfarenheter. (Läroplanen och kontexten) 	Planeringen tydliggör vilken lärande som förväntas ske Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.
	<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en plan för utvärdering av 	Målen för undervisningen tar sin utgångspunkt i varje barns behov Planeringen innehåller exempel på spår av lärande som barnen kan uttrycka.

<https://kungsbackakommun.sharepoint.com/sites/fg-hur-vet-du-det>

På FG Hur vet du det (SharePoint) finns:

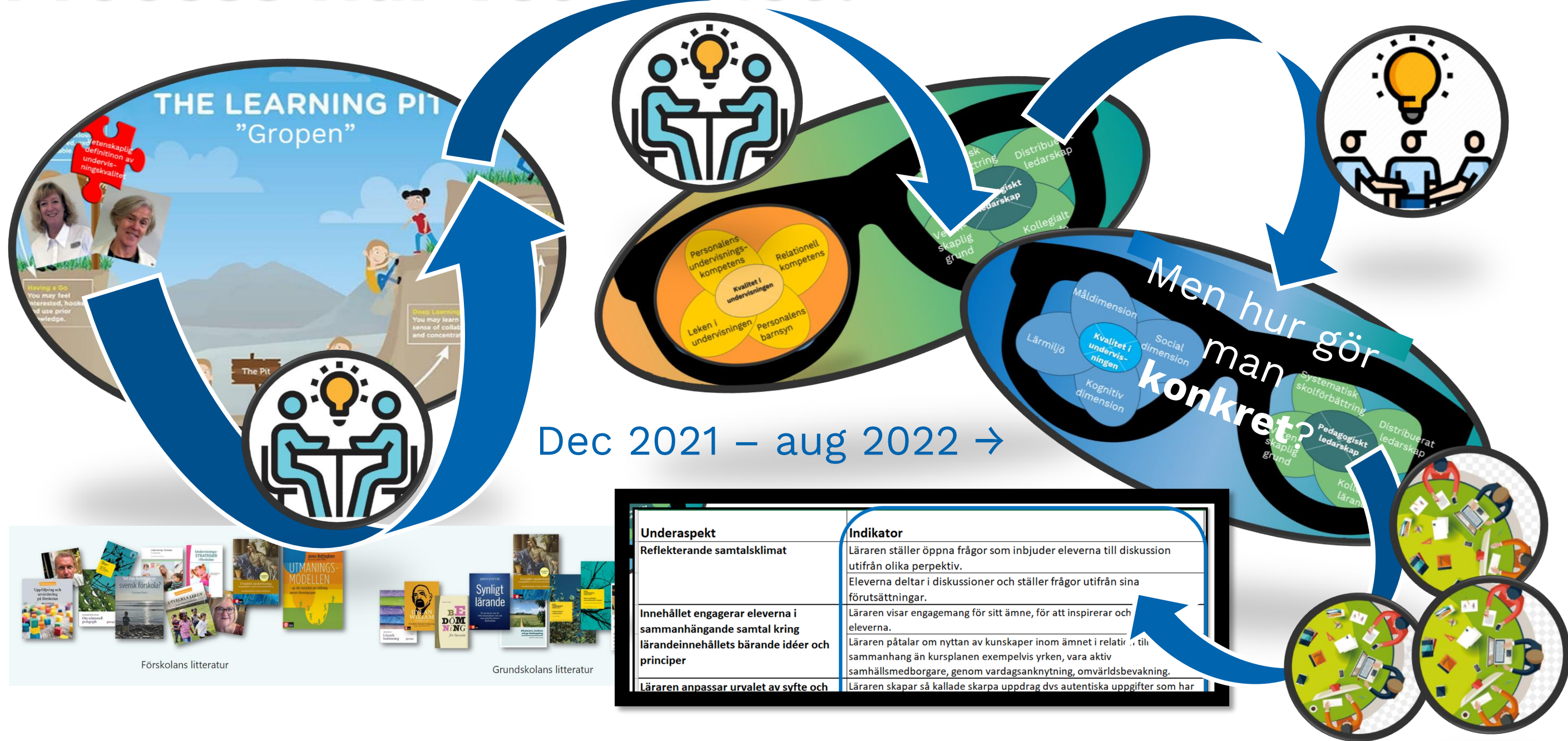
- Stödmaterial att använda på enheterna – här berättar vi om hur definition och indikatorer har tagits fram samt varför
- Definitionen med fördjupningsmaterialet
- Indikatorerna
- Material tillkommer utifrån behov

<ul style="list-style-type: none"> Planeringen innehåller en aktivitetsplan som anger hur området ska påbörjas samt tankar om fortsatta aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från målen. 	Personalen arrangerar miljöer, material och projekt som stimulerar det aktuella målområdet. Planeringen skapar kontinuitet genom att ange hur de olika aktiviteterna hänger ihop och hur de är kopplade till målen.
<ul style="list-style-type: none"> Planeringen i sin helhet skapar utrymme att ta hänsyn till barnens tidigare erfarenheter och intressen. 	Personalen frågar efter barnens tidigare erfarenheter inför en planering; barnens frågor blir en del av planeringen.

Kungälv

Process Hur vet du det?

Underspekt	Indikator
Reflekterande samtalsklimat	Läraren ställer öppna frågor som inbjuder eleverna till diskussion utifrån olika perspektiv. Eleverna deltar i diskussioner och ställer frågor utifrån sina förutsättningar.
Innehållet engagerar eleverna i sammanhängande samtal kring lärandeinnehållets bärande idéer och principer	Läraren visar engagemang för sitt ämne, för att inspirera och eleverna. Läraren påtalar om nyttan av kunskaper inom ämnet i relation till sammanhang än kursplanen exempelvis yrken, vara aktiv samhällsmedborgare, genom vardagsanknytning, omvärldsbevakning.
Läraren anpassar urvalet av syfte och	Läraren skapar så kallade skarpa uppdrag dvs autentiska uppgifter som har

Vilket stöd kan lektorer ge?

Kungälv

Professioner med olika kompetenser i fokus

- Forskarutbildning – utvecklar vetenskaplig grund
- Lärarutbildning – undervisar
- Modeller för kollegialt lärande – förbättringsarbete
- Översättningskompetens
- Avgränsning ger mervärde
- Insamling av valida data
- Skrivstöd – dokumentation och spridning
- Resultat, analys och slutsats: Skillnad?

Beprövad
erfarenhet
i skolverk-
samheten

Vad det är och hur man gör

Ann S. Pihlgren (red.)

Kungsbacka

Tack!

helena.sagar@kungsbacka.se